

Reint van Nieuwenhuijzen

Joris Baecke

Wout Lugtenburg

Samen weet je meer

In januari 2007 begonnen 11 groepen bietentelers door het hele land aan het project Best Practices. Dit is een onderdeel van het project KodA, Kennis op de Akker. Studiegroepen met als doel een hogere opbrengst te halen. Maar liefst 29 studiegroepen volgden sindsdien het tweejarige traject. Drie deelnemers vertellen over hun ervaring.

Bijzonder aan de Best Practices-groepen is, dat de kennis en ervaring van de bietentelers zélf de basis is. Dus niet die van de begeleiders. De studiegroepen behandelden een veelheid aan onderwerpen, net waar belangstelling onder de deelnemers voor is. Voor elke bijeenkomst bereidden enkele deelnemers een onderwerp zelf voor. In veel gevallen aan de hand van de ingeleverde gegevens van de andere deelnemers. Drie deelnemers aan de Best Practice groepen van 2008/2009 in Zuidwest-Nederland vertellen over wat zij hebben opgestoken.

Veel variatie

Joris Baecke is akkerbouwer in Nieuw Namen in Zeeuws-Vlaanderen. Hem viel vooral de open houding van alle collega's op. „Dat moet ook wel. Want anders kun je niets van elkaar leren“, stelt hij. Als jonge teler steekt hij veel op van de ervaringen van anderen. „Met twee weet je altijd meer dan alleen. Dus laat staan met z'n dertien.“ De groep

in Zeeuws-Vlaanderen was enorm gevarieerd: in leeftijd, grondsoort en visie. „Dat is interessant“, verklaart Baecke. De groep behandelde gedurende de twee jaar alle aspecten van de bietenteelt. Van rassenkeuze en zaaibedbereiding tot het politieke beleid. De groep vergeleek ook de stikstofbemesting met de behaalde opbrengst. Dat was een eyeopener voor Baecke. „Ik vond het opmerkelijk dat collega's die duidelijk onder de standaard-stikstofbemesting zaten, toch een hoge opbrengst haalden.“ Ook na statistische berekeningen bleek er geen verband te bestaan tussen de stikstofgift en de opbrengst. Volgens Baecke is de conclusie dat de teler zelf een grote rol speelt, naast andere factoren.

Makkelijker werken

Kan ik met een najaarsbewerking zonder voorjaarsbewerking zaaïen? Dat was de leervraag die Best Practice deelnemer Wout Lugtenburg in Geervliet zichzelf aan het

begin van het project stelde. „En daar heb ik een antwoord op gekregen“, concludeert hij tevreden. De groep Hoeksche Waard - Voorne Putten hield de bijeenkomsten telkens bij een van de deelnemers op het bedrijf. Na de bespreking van het onderwerp volgde het bedrijf- en perceelsbezoek. Vele onderwerpen kwamen aan bod: organische-stofbalans, bemesting, gewasbescherming, zaaibedbereiding, enzovoort.

Lugtenburg: „Op mijn zware grond is de zaaibedbereiding in het voorjaar moeilijk. Bovendien valt het vaak samen met het uien zaaïen.“ Andere deelnemers bleken goede ervaringen te hebben met rotrokoepgen kort na het ploegen in het najaar, of in de winter als de grond net bevroren is. „Vorig jaar heb ik voor het eerst kort na het ploegen gekoepgd. En dat bevalt uitstekend“, zegt Lugtenburg. Zodra de grond in het voorjaar goed is, kan Lugtenburg direct beginnen met zaaïen. „De zaaïes liggen zo ook in een betere, vaste bodem. Het werkt in het voorjaar veel makkelijker.“

Samen rooier afstellen

Volgens Reint van Nieuwenhuijzen in Nieuw en St. Joosland, leer je van een Best Practice-groep meer dan je op school kunt leren. Sinds 2006 draait hij mee in het akkerbouwbedrijf van zijn ouders. „Ik heb er veel van opgestoken.“ De groep Zeeland-Midden bekeek veel onderwerpen in de praktijk. Zo testte

de groep tijdens het rooien de resultaten van verschillende instellingen van de rooimachine. Hoog koppen, diep koppen en intensief of nauwelijks reinigen. De deelnemers vergeleken de verschillende bietenhoopjes en stelden de hoeveelheid puntbreuk en tarra vast. Met de middenweg kwam de beste financiële opbrengst naar voren. Conclusie: Laat het eerste uur een ander de bieten rijden. Stel dan samen met de chauffeur zelf de rooier goed af. „En dat heb ik afgelopen jaar ook gedaan“, vertelt Van Nieuwenhuijzen. Ook bekeek de groep het effect van grote zware machines ten opzichte van lichter 'boeren'-materiaal. Omdat de Wilhelminapolder ook meedeed, kon de groep de verdichting in de bodem bij de zware machines daar meten en vergelijken met lichtere machines bij andere deelnemers. Van Nieuwenhuijzen zag de verschillen en concludeerde dat je als teler zuinig op je bodem moet zijn. „Ook wij rijden de grond te vast. We gaan absoluut investeren in bredere banden.“

TIP

Bied muizen een alternatief

Bos- en veldmuizen vreten ongekiemde bietenzaden aan, vooral bij vroege zaaï en trage kieming. Omdat er geen muizenkorrels meer zijn toegelaten, kunt u de schade beperken door direct langs de perceelsgrenzen alternatief voer aan te bieden. Daarvoor kunt u verhitte gerst, tarwe of zonnepitten gebruiken. Door de verhitting kiemen de granen niet meer. Vooral na een droge winter kan de schade over het gehele perceel optreden. Dan kunt u gerstkorrels breedwerpig over het perceel strooien. Om zicht te krijgen op de aanwezigheid van muizen kunt u al vóór het zaaïen alternatief voer uitleggen. Bovendien leren de muizen dan de voerplaatsen te vinden.

Meststoffen mengen prima

Veel telers die vloeibare sporenelementen op hun bieten spuiten combineren dit met de onkruidbestrijding. Dat is vooral bij borium- of mangaanbespuitingen het geval. „Mits je de volgorde van mengen in acht neemt, kan dat prima“, vertelt Peter Wilting van het IRS.

Op zand- en dalgronden is het verstandig om preventief een bladbemesting met borium toe te passen. Aangezien deze bespuitingen in dezelfde periode vallen als de onkruidbestrijding, combineren veel telers dit. „Dat kan prima“, vertelt Peter Wilting, onderzoeker van het IRS. Het advies luidt om in één of twee giften totaal 300 tot 500 gram per hectare boriumbladmeststoffen te spuiten. Volgens de specialist op gebied van bemesting en onkruidbestrijding is de volgorde van mengen echter wel belangrijk.

Hij adviseert telers om de gewasbeschermingsmiddelen eerst goed te mengen en rond te pompen. Daarna kunnen de vloeibare of oplosbare boriummeststoffen aan de tank worden toegevoegd. Goede weersomstandigheden tijdens onkruidbestrijding, betekenen automatisch ook gunstige weersomstandigheden om een meststof te verspuiten. Wilting: „Beiden moeten door de plant worden opgenomen.“ Bijvoorbeeld vroeg in de avond is een gunstig moment.

Mangaan

Mangaan is een ander veel toegepast sporenelement. De kop van Noord-Holland en rond de Kollumerwaard zijn regio's waar vaak mangaangebrek voorkomt. Op die percelen is het aan te bevelen om vroegtijdig mangaan te spuiten. Planten die tijdens de groei een ernstig en langdurig mangaangebrek hebben, staan stil in de groei. En dat kost opbrengst. „Maar dat is alleen het geval als je heel vroeg al mangaangebrek constateert. Zoals in het vier- of zes-bladstadium.“ In dat geval adviseert Wilting een bespuiting met een mangaanmeststof, volgens de adviesdosering van de betreffende meststof. Indien nodig moet deze bespuiting om de paar weken herhaald worden. Ook deze meststoffen kunnen telers combineren met onkruidbestrijdingsmiddelen of fungiciden. Wilting: „Ondanks dat de meststofleveranciers waarschuwen voor mindere werking, blijken de resultaten in de praktijk toch prima.“